

ÚHEL POHLEDU

Krůček přes hranice Evropy bez hranic

Ukončení geoblockingu je cestou k většímu výběru pro spotřebitele. Schválený zákaz omezení internetových nákupů ale není dostatečný

PETRA RINGROSE
výkonná ředitelka
Access EU! - EEIG

Takzvanému zeměpisnému blokování při nákupech přes internet odzvonilo.

Europoslanci při svém hlasování minulý úterý posvětili politickou dohodu tří evropských institucí – Evropské komise, Rady a Evropského parlamentu z 20. listopadu 2017 o ukončení neoprávněného zeměpisného blokování, tzv. geoblockingu. Již tehdy prohlásil Andrus Ansip, místopředseda Komise odpovědný za jednotný digitální trh, že jde o vynikající zprávu pro evropské spotřebitele, neboť si díky novým pravidlům budou moci vybrat, na které internetové stránce uskuteční svůj nákup, aniž by jim hrozilo blokování nebo přesměrování. Předchozí šetření Komise zjistilo, že k zeměpisnému blokování dochází na 63 procentech všech zkoumaných internetových stránek. Ukázalo, že v roce 2015 umožnilo přeshraničním zákazníkům dokončit nákup méně než 40 procent webů. Výsledkem jsou nižší příjmy pro společnosti a menší výběr pro spotřebitele.

Ale je zákaz geoblockingu schválený v této podobě a rozsahu dostatečný a pokrývá všechny aspekty jednotného digitálního trhu? Bohužel nikoliv. Může se na první pohled zdát, že EU udělala velký krok kupředu, ale na druhý pohled vidíme, že se jedná spíše o krůček.

Kde k odlišnému zacházení se zákazníky není důvod

Řekněme si, jak vůbec zeměpisné blokování funguje? V některých případech společnosti poskytující on-line prodej zboží nebo služeb cíleně rozpoznávají, v jaké zemi se uživatel internetu nachází, a buď mu zabraňují v přístupu k obsahu, nebo jej přesměrují na jinou webovou stránku, která mu ke zboží nebo službě sice přístup umožní, ale za jiných podmínek. V některých případech blokují služby uživatelům, kteří mají adresu nebo platební kartu registrovanou v jiné zemi. Tato omezení umožňují společnostem účtovat různé ceny v závislosti na místě/zemi původu spotřebitele.

Nově schválená pravidla definují tři konkrétní situace, v nichž neexistují žádné legitimní důvody a žádná objek-

Nakupujte, kde je líbo. Podle místopředsedy EK Andrusa Ansipa je ukončení geoblockingu vynikající zprávou pro evropské spotřebitele. FOTO REUTERS

ktivní kritéria odůvodňující odlišné zacházení s zákazníky z různých členských států EU. Jedná se o prodej zboží bez fyzického dodání.

Jako příklad sama Komise uvádí: „Zákazník z Belgie si chce koupit ledničku a nejlepší nabídku najde na německém webu. V takovém případě má právo si výrobek objednat a vyzvednout si ho v prostorách prodejce nebo si sám zařídí dodání k sobě domů.“ To, že je na německém webu nejlevnější lednička, však samo o sobě ještě nemusí pro zákazníka znamenat žádnou výhru, protože si musí nadále sám vyřešit, kolik ho bude stát doprava, jak si ji zorganizuje, případně kolik ho bude stát samotná cesta pro zboží. Ale budiž, prodejce ji nabízí za stejnou cenu jako domácímu zákazníkovi čili se chová

Nariadení z povinnosti odstranit nezákonné zeměpisné blokování osvobozuje obsah chráněný autorskými právy

”

v rámci jednotného trhu nediskriminačně, a zároveň si nemusí sám lámat hlavu s dopravou ani náklady na ni.

Dále jde o prodej služeb poskytovaných elektronicky a opět příklad, který

nám nabízí Komise: „Zákaznice z Bulharska si chce pro svůj web zakoupit hostingové služby od španělské společnosti. Nyní bude mít k této službě přístup a může se pro ni zaregistrovat a koupit si ji, aniž by byla nucena uhradit další poplatky, které spotřebitel ze Španělska platit nemusí.“ Zde je odstranění geoblockingu opravdu smysluplné a můžeme hovořit o jasném kroku vpřed.

Třetí situací je prodej služeb poskytovaných v konkrétní fyzické lokaci. „Například italská rodina si může zakoupit výlet do zábavního parku ve Francii přímo, aniž by byla přesměrována na italský web.“

To všechno zní z hlediska spotřebitele skvěle, ale bohužel to tak skvělé není. Odstranění geoblockingu se totiž

netýká populárních streamingových služeb digitálních médií, jako jsou například Spotify a Netflix. Nařízení totiž z povinnosti odstranit nezákonné zeměpisné blokování osvobozuje obsah chráněný autorskými právy, včetně elektronických knih, počítačových her, streamingových služeb a audiovizuálního obsahu.

Netflix? Máte smůlu

Drobnou úlevu a trochu pohodlí pro evropské občany představuje na tomto poli dohoda, které dosáhly v loňském roce evropské instituce a která se týká nových pravidel pro přenositelnost digitálního obsahu pro cestující – což znamená, že od tohoto roku občané EU, kteří krátkodobě vycestují například na služební cestu nebo dovolenou ze své země do ostatních zemí osmaadvacítky, mohou mít nyní přístup k on-line mediálním službám, které mají ve své zemi předplacené. Pokud si však chcete předplatit a trvale využívat audiovizuální digitální služby napříč EU, budete mít smůlu.

Co to znamená v praxi? Pokud se pokoušíte například přihlásit na Netflix z jiného členského státu než ze země EU, kde žijete (nebo kde byly vystaveny vaše platební karty), nebo dokonce i když se pokoušíte koupit dárcovskou kartu Spotify pro osobu, která žije v jiné zemi EU než v zemi, ve které žijete vy, poskytovatelé digitálních služeb jednoduše tyto transakce odmítnou a pojem jednotný digitální trh se bude v tomto okamžiku jevit spíše jako přání než realita. Tato situace se bohužel nezmění ani v tomto roce. Komise si je však tohoto problému vědoma a je povinna posoudit, zda zruší tyto výjimky v roce 2020.

Konec konců na sebe nenechaly dlouho čekat ani první negativní reakce. Evropská organizace spotřebitelů (BEUC) kritizovala nařízení ústy svého ředitele pro komunikaci Johannese Kleise: „Z pohledu spotřebitele toto vůbec nedává smysl.“ Nemusíme s jeho slovy nutně plně souhlasit, ale jistá pravda v nich rezonuje. Z pohledu České republiky bychom měli stát na straně Komise a efektivně ji podpořit spolu s ostatními členskými státy při bezesporu velice těžkých vyjednáváních s velmi mocnými poskytovateli audiovizuálních služeb.

Autorka je externí spolupracovnicí Institutu pro digitální ekonomiku

DISKUSE

Burzovní fantom(as)

JAN PRAVDA
investor, Sanning
Capital, Pravda Capital

Vtisku se objevuje mnoho spekulací o tom, že za pohyby trhu minulý týden musí být jakýsi fantom, jedna tajemná prapříčina, vysílající náhlé otřesy. Tyto pohyby ale nejsou zas až tak výjimečné a nejsou ani v horní stovce denních pohybů trhu a jsou součástí ekonomického a valuačního cyklu. Okamžitých spouštěčů může být mnoho, například stoupaní úroků, strmost výnosové křivky, odchod Janet Yellenové z čela americké centrální banky a další. Mohou se nečekaně prolínat a zesilovat, jejich hledání nás však spíše zmate.

Pokud jde o technické příčiny, tak se mezi kandidáty objevují zřetelné chyby manažerů, kteří si všimli, že nějaký trend frčí, tak to rychle zabalili do „nového produktu“, přicvakli na to honosné jméno banky, a rychle do něj narvali klienty. Jeden z nich, švý-

carské Credit Suisse, se minulý týden sesypal se ztrátou 92 procent. Na druhé straně jsou důvěryhodné produkty, které se chovaly v rámci očekávání, a jejich autoři je důvěryhodně obhajují.

Z velké výšky se padá snáze

Klíčové jsou ovšem tři věci. Za prvé, tento hon odvádí pozornost od toho podstatného – drahého trhu, a to zejména amerického. Jeden z nejspolehlivějších indikátorů dlouhodobé valuační, tzv. CAPE, je dnes na maximu, která byla jenom v roce 1929 (tj. před velkou hospodářskou krizí) a v roce 2000 (před internetovou bublinou). To naznačuje, že je třeba očekávat od indexů a na nich navázaných investic mnohem méně, než co předváděly posledních pár let.

Dále je nutné si uvědomit, že díky výšce trhů jejich citlivost vůči čemukoliv velmi stoupla a stačí málo, neboť i zde – tak jako třeba v gravitačním poli – platí, že z velké výšky se padá snáze a více. Jak ukazuje studie firmy Wellershoppff & Partners z roku 2015, výška pádu trhu výrazně stoupá

Časování trhu je prokazatelně téměř neproveditelné, tudíž teď prodávat se ve většině případů nepovede – a stejně tak ani pak znovu naskočit

”

právě s oním ukazatelem velikosti trhu CAPE. V oblastech, kde nyní jsme, má do pěti let s velmi velkou pravděpodobností nastat pád trhu o 30 procent. U rozvíjejících se trhů je očekávaný pád ještě o polovinu větší.

To dále podtrhuje fakt, že dlouhodobé úroky v Americe stoupají s obavou z inflace, která začíná v USA vystřikovat růžky. Výnosová křivka cel-

kově za poslední měsíc stoupá, což zároveň indikuje obrát v ekonomickém cyklu. Tedy přechod do jiné fáze, kdy se snižuje likvidita, což třetá trh a zároveň postihuje zisky firem většími finančními náklady.

Investoři by především neměli v žádném případě panikařit. Není vhodné právě dnes při pádu vyskočit a doufat, že za týden naskočí. Časování trhu je prokazatelně téměř neproveditelné, tudíž teď prodávat se ve většině případů nepovede – a stejně tak ani pak znovu naskočit. To, že by se povedlo obojí najednou a dopadlo to lépe než prosté setrvání na trhu, je otázkou štěstí, nikoliv strategie.

Naopak, na takovéto korekce, jakých jsme svědky, je třeba se připravit dlouhodobě, tedy mít v investičním portfoliu částečnou hotovost. Nebo ještě lépe, ochranné prvky, jako jsou například takzvané krátké pozice, které stoupají při pádu trhu a při takovýchto korekcích portfolio chrání. Váhu této ochrany je možné přizpůsobit při zásadní změně podmínek, což ovšem korekce z minulého týdne nebyla.

DOPISY REDAKCI

Čekání na strategický tah

Ad LN 10. 2.: Podivná hra

Jiří Hanák – bohužel – nemá pravdu. Budoucí vládu neohrožuje vpád hnědohradního souručenství. Ono nám již vládne, a pokud se Andrej Babiš nevzchopí k ráznému činu, bude nám v podobě vlády v demisi nebo jiných pololegálních forem vládnout až do řádných nebo předčasných voleb. Na tahu je jen a jen Andrej Babiš. Jde o strategický profesionální tah a já vím, že ho Andrej Babiš má připravený.

Ladislav Nevrkla, Božice

opravy

Ve včerejší příloze Akademie LN jsme omylem zařadili Gymnázium Oty Pavla v Praze 5 v Loučanské mezi soukromá gymnázia. Omlouváme se, jde o školu veřejnou.

V článku LN z 30. 1. je v titulku na str. 4 uvedeno: *Babišovi má radit podnikatel z SPD.* Ve skutečnosti si Michal Šmuc přerušil živnostenské oprávnění v roce 2009 a jednatelství ve společnosti Studio PN Prostějov ukončil o dva roky později. Jde tedy o bývalého podnikatele. Za nepřesnost se omlouváme.

Dopisy jsou redakčně kráceny